

แหล่งแร่โกเมน เทือกเขาชะมูน จังหวัดระยอง-จันทบุรี

ประวัติ

แหล่งแร่โกเมน บริเวณเทือกเขาชะมูน เขตติดต่อระหว่างอำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง กับอำเภอบ้านใหม่ จังหวัดจันทบุรี อยู่ในบริเวณป่าดิบและชุ่มชื้น มีดินยางขึ้นหนาแน่น เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่พวกทำน้ำมันยาง พวกนี้ได้เก็บตัวอย่างแร่ที่ออกมาให้พ่อค้าแม่ค้าในตลาดประแสร์ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นตลาดน้ำมันยางที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกของประเทศ ดังนั้นแร่โกเมนหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า พลอยแดง เนื่องจากมีสีแดงสวยงามมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่ออยู่ในห้วยที่มีน้ำไหลผ่าน จึงเป็นที่รู้จักกันดีในบริเวณนั้นมานานแล้ว

ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ กองทัพญี่ปุ่นมีความต้องการใช้แร่โกเมน พ่อค้าแม่ค้าในตลาดประแสร์จึงได้บอกให้ชาวบ้านไปขุดมาขาย โดยได้เริ่มทำกันที่คลองหวายโป่ง คลองยางเอน คลองปากแพรก ทางด้านตะวันออกของ เขาชะมูน ในเขตอำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง แล้วต่อมาจึงข้าม เขาชะมูนไปทางด้านตะวันออก ทำกันในคลองพะวาห้าบาท เขตอำเภอบ้านใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีคนไปร่อนหาแร่โกเมนกันประมาณ ๓๐๐ คน การร่อนแร่ใช้ตะแกรงสานด้วยไม้ไผ่ ขนาดประมาณ ๑ ฟุต มีรูถี่มาก ถ้าได้แร่เม็ดใหญ่ๆ ก็ใช้มือเก็บเอา ร่อนแร่ได้คนละ ๑-๒ ลิตรต่อวัน แร่โกเมนที่ได้นำมาขายในราคาลิตรละ ๓ บาท แต่ต่อมามีการแย่งรับซื้อกันมาก จึงทำให้ขายได้ราคาดีถึงลิตรละ ๑๒ บาท แต่ช่วงระยะเวลาเพียง ๖ เดือนเท่านั้นญี่ปุ่นก็เลิกซื้อโดยกะทันหัน ทำให้พวกที่ซื้อแร่เก็บไว้ขาดทุนกันมาก บางคนก็เอาไปฝังเก็บไว้หวังว่าจะมีผู้มาซื้ออีก บางคนก็เอาไปผสมคอนกรีตให้มีสีสวยงาม บางคนก็ทิ้งไปเลย ประมาณว่าญี่ปุ่นซื้อแร่โกเมนไปประมาณ ๘ ตันเท่านั้น

ภูมิศาสตร์

ที่ตั้งของแหล่งแร่ แหล่งแร่โกเมน เทือกเขาชะมูน ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของถนนสุขุมวิท กิโลเมตรที่ ๒๗๔ ที่บ้านเขาหิน ตำบลกองดิน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง ขึ้นไปประมาณ ๓๔ กม. อยู่ระหว่างเส้นรุ้ง ๑๓°๐๑' - ๑๓°๐๔' เหนือ และระหว่างเส้นแวง ๑๐๑°๔๐' - ๑๐๑°๔๔' ตะวันออก การคมนาคม จากบ้านเขาหินริมถนนสุขุมวิท กิโลเมตรที่ ๒๗๔ เดินทางขึ้นไปทาง